

કોર્પોરેટ સામાજિક જવાબદારી (CSR) નીતિ

વિષય-સૂચિ (Table of Contents)

1) પરિચય	2
2) હેતુ	2
3) વ્યાખ્યાઓ	2
4) સમિતિની ભૂમિકા	2
5) ડિરેક્ટર મંડળની ભૂમિકા	2
6) CSR પ્રવૃત્તિઓ પર ખર્ચ	3
7) વાર્ષિક કાર્ય યોજના	3
8) CSR પ્રવૃત્તિઓનું અમલીકરણ	3
9) દેખરેખ અને વહીવટ	4
10) પ્રત્યાયોજન (Delegation)	4
11) સમીક્ષા, સીમાઓ અને સુધારો	4
12) અનુસૂચિ (Schedule I – ફોકસ ક્ષેત્ર અને પ્રવૃત્તિઓ)	5

1. પરિચય (Introduction)

આ CSR નીતિ, કંપની અધિનિયમ 2013 ની કલમ 135 તથા તેના અંતર્ગત બનાવવામાં આવેલા કંપની (કોર્પોરેટ સામાજિક જવાબદારી નીતિ) નિયમો, 2014 (સમયાંતરે સુધારાયા મુજબ) ને અનુરૂપ બનાવવામાં આવી છે. કંપનીના ડિરેક્ટર મંડળે કોર્પોરેટ સામાજિક જવાબદારી અને સ્થિરતા સમિતિ (CSRS) દ્વારા તૈયાર અને ભલામણ કરાયેલ આ સુધારેલી નીતિને 29 એપ્રિલ 2021 ના રોજ અપનાવી.

2. હેતુ (Objectives)

આ નીતિનો હેતુ કંપની દ્વારા CSR પ્રવૃત્તિઓના સંચાલન માટે માર્ગદર્શિકા નિર્ધારિત કરવાનો છે, જેમાં તેમના અમલીકરણ, નિષ્પાદન અને દેખરેખની પ્રક્રિયા શામેલ છે.

3. વ્યાખ્યાઓ (Definitions)

આ નીતિમાં પ્રયુક્ત તમામ શબ્દોનો એ જ અર્થ થશે જે કંપની અધિનિયમ, 2013 અને કંપની (CSR નીતિ) નિયમો, 2014 માં વ્યાખ્યાયિત છે, જેમાં સમયાંતરે સુધારો અથવા પુનઃઅધિનિયમન કરવામાં આવી શકે છે.

4. સમિતિની ભૂમિકા (Role of the Committee)

CSR સમિતિની ભૂમિકાઓ નીચે મુજબ હશે:

- CSR નીતિ તૈયાર કરવી અને ડિરેક્ટર મંડળને ભલામણ કરવી, જેમાં અનુસૂચિ VII માં નિર્દિષ્ટ ક્ષેત્રો અથવા વિષયોમાં કરવામાં આવતી પ્રવૃત્તિઓ શામેલ હોય.
- વાર્ષિક કાર્ય યોજના તૈયાર કરી ભલામણ કરવી, જેમાં શામેલ હોય:
 - CSR પ્રોજેક્ટ્સ/કાર્યક્રમોની યાદી,
 - નિષ્પાદનની પદ્ધતિ,
 - ફંડ ઉપયોગની પ્રક્રિયા અને સમયસીમા,
 - દેખરેખ અને રિપોર્ટિંગ મિકેનિઝમ,
 - જરૂરિયાત અને અસર મૂલ્યાંકનની વિગત.
- નીતિની સમયાંતરે દેખરેખ રાખવી,
- CSR નિયમોનું પાલન સુનિશ્ચિત કરવું,
- અન્ય કાર્યો જે ડિરેક્ટર મંડળ દ્વારા સોંપવામાં આવે.

5. ડિરેક્ટર મંડળની ભૂમિકા (Role of the Board)

ડિરેક્ટર મંડળ નીચેના માટે ઉત્તરદાયી રહેશે:

- સમિતિની ભલામણના આધારે CSR નીતિ અને વાર્ષિક કાર્ય યોજનાને મંજૂરી આપવી.

- CSR નીતિ, સમિતિની રચના અને પ્રોજેક્ટ્સનું વેબસાઇટ પર પ્રગટીકરણ કરવું.
- એ સુનિશ્ચિત કરવું કે વાર્ષિક CSR ખર્ચ કંપનીના છેલ્લા ત્રણ વર્ષના સરેરાશ ચોખ્ખા નફાના ઓછામાં ઓછા 2% હોય.
- ફંડનો સાચો ઉપયોગ સુનિશ્ચિત કરવો, CFO પાસેથી પ્રમાણપત્ર મેળવવું.
- CSR પ્રોજેક્ટ્સમાં સ્થાનિક વિસ્તારોને પ્રાથમિકતા આપવી.
- વણવપરાયેલ રકમને અધિનિયમની અનુસૂચિ VII માં નિર્દિષ્ટ ફંડમાં સ્થાનાંતરિત કરવી.
- વહીવટી ખર્ચને કુલ CSR ખર્ચના 5% થી વધુ ન થવા દેવો.
- અસર મૂલ્યાંકન અહેવાલની સમીક્ષા કરવી (જ્યાં લાગુ હોય).

6. CSR પ્રવૃત્તિઓ પર ખર્ચ (Expenditure on CSR Activities)

- કંપની દરેક વર્ષે CSR માટે ઓછામાં ઓછી 2% રકમ ખર્ચ કરશે.
- CSR પ્રવૃત્તિઓ માત્ર ભારતમાં અને જનહિતમાં કરવામાં આવશે.
- CSR પ્રવૃત્તિઓથી ઉદ્ભવતા સરખસ (વધારેલી રકમ) ને કંપનીના નફામાં ઉમેરવામાં આવશે નહીં.
- વધારે ખર્ચની સ્થિતિમાં, અધિનિયમને અનુરૂપ આગામી ત્રણ નાણાકીય વર્ષો સુધી સરભર (એડજસ્ટ) કરી શકાય છે.
- જો ખર્ચ ઓછો થયો હોય, તો વણવપરાયેલ રકમને છ મહિનાની અંદર અનુસૂચિ VII માં નિર્દિષ્ટ ફંડમાં સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવશે.
- જો ખર્ચ ન થયેલ CSR રકમ એક ચાલુ CSR પ્રોજેક્ટ સાથે સંબંધિત હોય, તો આ રકમને સંબંધિત નાણાકીય વર્ષના અંતના 30 (ત્રીસ) દિવસની અંદર "વણવપરાયેલ CSR ખાતું" (Unspent CSR Account) નામના એક અલગ બેંક ખાતામાં સ્થાનાંતરિત કરવી પડશે અને તેને પોતાની CSR નીતિ અનુસાર 3 (ત્રણ) નાણાકીય વર્ષોની મુદતની અંદર CSR જવાબદારીઓ પર ખર્ચ કરવાની રહેશે.

7. વાર્ષિક કાર્ય યોજના (Annual Action Plan)

CSRS સમિતિ દરેક નાણાકીય વર્ષ માટે કાર્ય યોજના તૈયાર કરી ડિરેક્ટર મંડળને ભલામણ કરશે. આ યોજનામાં CSR પ્રોજેક્ટ્સની યાદી, નિષ્પાદનની પ્રક્રિયા, ફંડ ઉપયોગની રીત, દેખરેખ મિકેનિઝમ અને અસર મૂલ્યાંકન (જ્યાં લાગુ હોય) શામેલ હશે.

8. CSR પ્રવૃત્તિઓનું અમલીકરણ (Implementation of CSR Activities)

- કંપની સ્વયં CSR પ્રોજેક્ટ્સનું સંચાલન કરી શકે છે અથવા કોઈ અધિકૃત એજન્સી દ્વારા કરાવી શકે છે.
- CSR પ્રવૃત્તિઓ કંપનીના સામાન્ય વ્યવસાયિક કાર્યોનો ભાગ રહેશે નહીં.
- પ્રોજેક્ટ્સ દરમિયાન પૂર્વ અને પશ્ચાત મૂલ્યાંકન (Need-based assessment) ફરજિયાત રહેશે.

- કંપની અન્ય કંપનીઓ સાથે મળીને CSR પ્રોજેક્ટ્સ ચલાવી શકે છે, શરતે કે રિપોર્ટિંગ સ્વતંત્ર રીતે થાય.
- કોઈપણ રાજકીય યોગદાનને CSR પ્રવૃત્તિ ગણવામાં આવશે નહીં.

9. દેખરેખ અને વહીવટ (Monitoring and Administration)

- ડિરેક્ટર મંડળ દર વર્ષે CSR અમલીકરણની સમીક્ષા કરશે.
- CFO એ પ્રમાણિત કરશે કે CSR ફંડનો ઉપયોગ નિર્ધારિત હેતુઓ અનુસાર થયો છે.
- વાર્ષિક અહેવાલમાં CSR પ્રોજેક્ટ્સની વિગત ફરજિયાતપણે શામેલ કરવામાં આવશે.
- જ્યાં સરેરાશ CSR જવાબદારી ₹10 કરોડ કે તેથી વધુ હોય, ત્યાં સ્વતંત્ર એજન્સી દ્વારા અસર મૂલ્યાંકન કરાવવામાં આવશે.
- સમિતિ જરૂરિયાત મુજબ બાહ્ય એજન્સીઓ દ્વારા દેખરેખ/ફીલ્ડ ઓડિટ કરાવી શકે છે.

10. પ્રત્યાયોજન (Delegation)

ડિરેક્ટર મંડળ પોતાના કોઈપણ અધિકાર અથવા ઉત્તરદાયિત્વને ડિરેક્ટર અથવા કંપનીના કોઈપણ અધિકારીને પ્રત્યાયોજિત કરી શકે છે, શરતે કે તે અધિનિયમના જોગવાઈઓને અનુરૂપ હોય.

11. સમીક્ષા, સીમાઓ અને સુધારો (Review, Limitation & Amendment)

- CSRS સમિતિ અથવા ડિરેક્ટર મંડળ સમયાંતરે આ નીતિની અસરકારકતાની સમીક્ષા કરશે.
- જો આ નીતિ અને અધિનિયમ/નિયમો વચ્ચે કોઈ વિરોધાભાસ જણાય, તો અધિનિયમના જોગવાઈઓ આ નીતિ પર પ્રાથમિકતા ધરાવશે.
- કોઈપણ નવા સુધારાને આપમેળે આ નીતિનો ભાગ ગણવામાં આવશે.

અનુસૂચિ-1 (Schedule 1): ફોકસ ક્ષેત્ર અને પ્રવૃત્તિઓ

A. ભૂખ, ગરીબી, કુપોષણ, સ્વચ્છતા અને આરોગ્ય

ભૂખ, ગરીબી અને કુપોષણનું નિર્મૂલન, નિવારક આરોગ્ય સેવાઓનો પ્રચાર, સ્વચ્છ પીવાનું પાણી પૂરું પાડવું. ગરીબોને નિઃશુલ્ક ભોજન વિતરણ. સ્વચ્છ ભારત અભિયાનને અનુરૂપ આરોગ્ય અને સ્વચ્છતા જાગૃતિ કાર્યક્રમો. હોસ્પિટલો, તબીબી કેમ્પો, તપાસ કેન્દ્રો વગેરેનું સંચાલન અથવા સહયોગ.

B. શિક્ષણ અને રોજગાર

બાળકો, મહિલાઓ, વરિષ્ઠ નાગરિકો અને દિવ્યાંગો માટે શિક્ષણ અને વ્યાવસાયિક કૌશલ્ય વિકાસ. જીવિકા સંવર્ધન પ્રોજેક્ટ્સ. શાળાઓ/કોલેજોને પાયાની સુવિધાઓ (ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર) અથવા નાણાકીય સહાય. શિષ્યવૃત્તિઓ અને વ્યાવસાયિક તાલીમ.

C. મહિલાઓ, બાળકો અને વરિષ્ઠ નાગરિકો

મહિલા સશક્તિકરણ, સ્વ-રોજગાર, સ્વયં સહાય જૂથો. અનાથાશ્રમ, ડે-કેર સેન્ટર, વરિષ્ઠ નાગરિક ગૃહોનું સંચાલન અથવા સહયોગ.

D. પર્યાવરણ સંરક્ષણ

પર્યાવરણીય સ્થિરતા, વૃક્ષારોપણ, કુદરતી સંસાધનોનું જતન. સ્વચ્છ ગંગા ફંડમાં યોગદાન.

E. રાષ્ટ્રીય વારસો, કળા અને સંસ્કૃતિ

ઐતિહાસિક સ્થળોનું સંરક્ષણ, કળા અને હસ્તકળાનો વિકાસ.

F. સશસ્ત્ર દળો

સૈનિકો, ભૂતપૂર્વ સૈનિકો અને તેમના પરિવારોનું કલ્યાણ. યુદ્ધ વિધવાઓ અને તેમના બાળકોનું શિક્ષણ.

G. રમતગમત

ગ્રામીણ રમતોનો વિકાસ, ઓલિમ્પિક/પેરા-ઓલિમ્પિક તાલીમ.

H. દાન / યોગદાન

પ્રધાનમંત્રી રાષ્ટ્રીય રાહત ફંડ / PM CARES / રાજ્ય સરકારના ફંડમાં યોગદાન. અનુસૂચિ VII માં નિર્દિષ્ટ હેતુઓ માટે ટ્રસ્ટ, સોસાયટી, સેક્શન 8 કંપનીઓને સહાય.

I. ગ્રામીણ વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સ

ગામડાઓમાં શિક્ષણ, આરોગ્ય, આવાસ, પાણી, ઉર્જા અને જીવિકા સુવિધાઓનું સુદ્રઢીકરણ.

J. ઝૂંપડપટ્ટી વિકાસ (Slum Area Development)

ઝૂંપડપટ્ટીઓમાં આવાસ, પીવાનું પાણી, સ્વચ્છતા, શિક્ષણ અને રોજગારમાં સુધારો.

K. આપત્તિ વ્યવસ્થાપન (Disaster Management)

આપત્તિ રાહત, પુનર્વસન અને પુનઃનિર્માણ પ્રવૃત્તિઓ.

નોંધ: ઉપરોક્ત યાદી સૂચક છે, CSR સમિતિ અધિનિયમની અનુસૂચિ VII અંતર્ગત અન્ય પ્રોજેક્ટ્સ પણ મંજૂર કરી શકે છે.